

Sosyoloji ve Antropolojiden TEMEL KAVRAMLAR—Düşünmemize yarayan araçlar.

TOPLUM: insanlar tarafından yaratılmış organizasyon ya da bireyleri ortak bir kültürle bağlayan ilişkiler sistemi. Bütün insan etkileşiminin ürünleri, etrafımızda başkalarıyla birlikte yaşama deneyimi. İnsanlar kendi etkileşimlerini yaratırlar, ve bir kez yaratıldıktan sonra bu etkileşimlerin ürünleri tekrar insanlar üzerinde eylemlerini belirleme ya da sınırlandırma becerisine ya da iktidarına sahiptirler. Sıklıkla, toplumu (insanların yarattığı organizasyon) bireylerden ve toplumu yaratan etkileşimlerden ayrı bir şey olarak deneyimleriz.

İNSAN ETKİLEŞİMİNİN ÜRÜNLERİ—TOPLUMUN ÖĞELERİ

KÜLTÜR: insan gruplarını şekillendiren ve duygu, düşünce, ve davranış olarak sahneye çıkan bir dizi gelenekler, kurallar, ve semboller. Doğa ya da biyolojinin verdiğiinden farklı olarak, temelde öğrenilen davranışlara tekabül eder; kültür insanların ürettiği (alışkanlıklar, inançlar, sanatlar, ve sanat eserleri) her şeyi kapsayacak ve bir kuşaktan diğer kuşağa aktarılan şeyler için kullanılır. Bu formulasyonda, kültür doğadan ayırt edilir, ve bir toplumu diğerinden de ayırt eder.

DİL: insanların fikir, duygu, deneyimlerini ilettikleri bir sözsöl semboller sistemi. Dil yoluyla bunlar biriktirilebilir ve kuşaklar arasında aktarılabilir. Dil sadece bir araç değildir, ya da ifade aracı değildir, aynı zamanda dünyaya dair deneyimlerimizi ve etrafımızda ne gördüğümüzü de yapılandırır ve şekillendirir.

DEĞERLER: tercihler—insanların neyin iyi, kötü, arzulanır, arzulanmaz olduğuna dair paylaştıkları fikirler. Bunlar genellikle çok geneldir, soyuttur, çeşitli durumlardaki varyasyonları kapsar.

NORMLAR: normali oluşturan kavram ve davranışlardır. Davranışsal kurallar ya da sosyal etkileşimin standartları. Bunlar genellikle değerlerden ortaya çıkar ancak aynı zamanda değerlerle çelişirler; bazen istatistiksel normlardan ortaya çıkarlar ama çoğunlukla değil. Bireysel davranış için hem rehber hem de eleştiriler sunarlar. Normlar etkileşimi şekillendiren beklentileri kurarlar.

“Kültür. Her hangi bir grup ya da toplumun kendisini ve kendi durumunu yorumlamak ve değerlendirmek için kullandığı anlam kalıplarıdır.” Bellah ve diğerleri. Kalbin Alışkanlıkları 1985:333.

“Kültür. Objektif koşullar tarafından üretilen ancak o koşulların değişmesinden sonra bile devam etmeğe meyilli, uzun vadede edinilen algılama, düşünce ve eylem şema sistemidir.” Bourdieu, Mirasçılar. 1979.

“Habitus. Bireysel bedenlerde zihinsel ve bedensel algılama, takdir etme, ve eylem şeması olarak “yerleştirilmiş” bir dizi tarihsel ilişkidir.” Bourdieu.

“Kültür. Birinin kültürüne göre davranması demek, kabaca söylersek, cemaatinin diğer üyelerinden öğrenerek geliştirdiği eğilimlerini takip etmesidir.” Hannerz, Soulside, 1969:177.

“Kültür. Sosyal grupların üyeleri tarafından sergilenen öğrenilmiş düşünce ve eylemler repertuarına tekabül eder—bir kuşaktan diğerine genetik mirastan bağımsız olarak [transfer edilmiş olan] repertuarlar.” Haris. Kültürel Materyalizm, 1979:47.

“Kültür. İnançları, ayinsel pratikleri, sanat formlarını, törenleri, aynı zamanda resmi olmayan...dil, dedikodu, hikâyeler ve günlük hayat ayinleri gibi pratikleri de içeren sembolik anlam araçları.” Swidler, “Eylemdeki Kültür” 1986:273.

“Kültür. Kültürel olan, toplumun bazı temel sosyal/yapısal ilişkilerinin yaratıcı, çeşitli, potansiyel olarak dönüştürücü bir şekilde çözülmesidir.” Willis, Uğraşmayı Öğrenmek. 1977:137.

SOSYAL ORGANİZASYON: toplumu oluşturan bölümlerin düzenlenmesi, sosyal pozisyonların organizasyonu ve bu pozisyonlardaki insanların dağılımı.

STATÜ: sosyal olarak tanımlanan nişler, pozisyonlar (öğrenci, profesör, yönetici).

ROL: her statü beklenen bir davranışlar kümesi taşır, o statüdeki bir kişinin nasıl düşünmesi, hissetmesi beklendiği, aynı zamanda başkaları tarafından nasıl ona nasıl davranılacağına dair beklentiler. Sabit ve tekrar eden davranış kalıbı haline gelen beklenen görevler ve davranışlar kümesi.

GRUP: başkalarının davranış beklentilerinin ortak temelinde etkileşen iki ya da daha fazla birbirleriyle etkileşim halinde olan insanlar; birbirleriyle ilişkili statüler ve roller.

KURUMLAR: Zaman ve mekân boyunca tekrar üretilen aktivite kalıpları. Düzenli ve sürekli olarak tekrar edilen pratikler. Kurumlar çoğunlukla insanların birbirleriyle etkileşimlerinde çözdükleri temel yaşama düzenlemeleriyle ilgilidir ve bu yolla kuşaklar arasında devamlılık sağlanır. Toplumların temel yapı taşlarıdır. Sosyal kurumlar, kendilerini oluşturan tuğlalar tarafından her an yeniden yapılandırılan binalar gibidirler.

SOSYAL YAPI: Yapı, kültür ve organizasyondaki **kalıba** tekabül eder ki bu yolla sosyal eylem gerçekleşir; zaman içinde sabit olan, çoğu zaman fark edilmeyen, ve neredeyse görünmeden değişen roller, organizasyonlar, kurumlar, ve kültürel semboller **düzenlemeleridir**. Yapı sosyal hayatta mümkün olana hem imkân sağlar hem de onu kısıtlar. Eğer bir bina toplum olsaydı, temel, destekleyen sütunlar, ve girişler alanların ve odaların (roller, organizasyonlar, ve kurumlar) çeşitli türlerine ve düzenlemelerine hem imkân sağlayan hem de kısıtlayan yapı olacaktır. Sosyal eylemin gerçekleştiği düzen ve kaynaklar (materyal ve insani) kalıplaşır ve kurumsallaşır. Hem kültürü hem de sosyal organizasyonun kaynaklarını içerir.

Sosyal yapıların çifte karakteri vardır, aynı zamanda hem şemalardan, ki sanaldırlar, hem de kaynaklardan, ki gerçekler, oluşan bir yapı. Şemalar düşüncenin temel araçları olarak işlev görür ...formal olarak belirtilen buyruklar değil de informal ve her zaman bilinçli olmayan şemalar, metaforlar ve bu tip formal ifadelerin farz ettiği varsayımlar. Şemalar kaynakların etkileridir, kaynakların da şemaların etkileri olduğu gibi. William Sewell 1992.

Sosyal yapı. Toplumun ya da grubun üyelerinin çeşitli şekillerde karıştığı bir dizi sosyal ilişkiler organizasyonudur. Kalıplaşmış davranış ve ilişkiler. “Rol-dizilerinin, statü-dizilerinin, ve statü-serilerinin kalıplaşmış düzenlemeleri toplumsal yapıyı oluşturuyor olarak alınabilir.” Metron, Sosyal Teori ve Sosyal Yapı. P. 370.

“Sosyal Yapı. Belirli bir toplumda, rol-dizilerinin, statü-dizilerinin, ve statü serilerinin kalıplaşmış düzenlemelerinin bilinçli bir şekilde tanınması ve düzenli olarak işlevsel olması ve bunların hukuki ve siyasi normlar ve müeyyidelerle sıkıca sınırlandırılmasıdır.” Turner. Drama, Alanlar, ve Metaforlar, 237.

Sosyal Yapı: Bireylerin kendilerini içerisinde buldukları ve kendisinden mutlak surette etkilendikleri, ancak çoğunun üzerinde hiçbir kontrolünün olmadığı ve genellikle asıl doğasını bilmedikleri görece sabit sosyal ilişkiler ve fırsatlar sistemi. Greenfield. Milliyetçilik, s.2.

EYLEMLİLİK: “insanların dünyaları üzerinde eylem yapabilme kapasitesidir ve sadece dünyaları hakkında bilgi sahibi olabilmek değil, kişisel ya da kişilerarası anlam verebilmek değil ... insanların maksatlı ve düşünerek hareket edebilme gücü, birbirleriyle aşağı yukarı komplike ilişkiler içerisinde, aynı bakış açısından olmasa da, yaşadıkları dünyayı yeniden yapmak, farklı eylem yollarını mümkün ve arzulanır olarak gördükleri durumlarda dünyayı yeniden inşa etmek gücüdür.” İnsanları üreticiler olarak ele alın, araçlar olarak, ve ürünler olarak, sürücüler olarak, araç olarak ve başkalarının eylemlerinin alıcısı olarak. (İnden, 1990:23)

KİMLİK: mahrem ya da kişisel dünyayı kültürel formların ve sosyal ilişkilerin kolektif alanı ile birleştirir. Kültürel materyaller ve sosyal alış-verişlerden emprovize edilen hayaller, bilinçler, üretilen benin yansımaları. Geçmiş, şimdi ve gelecek arasında kalan, sürekli müzakere halinde olan. Birleşik, tek, orijinal ya da genetik öznelerden ziyade, pek çok, çoğu zaman birbiriyle çelişen kendini-anlama ve performanslar karışımı, çoğunlukla bedenle sınırlı değil ama materyal ve sosyal çevreye yayılan, çok azı dayanıklı olan.

EŞİTSİZLİK:

SOSYAL KATMANLAŞMA: insanların sosyo-ekonomik olarak tabakalara ya da katmanlara ayrılması. Sosyal katmanlaşmadan bahsettiğimizde, toplumda bireylerin eşit olmayan konumlarda olmasına dikkat çekeriz. Daha büyük geleneksel toplumlarda ve endüstrileşmiş ülkelerde bugün refah, mülk, ve materyal mallar ve kültürel ürünler anlamında bir katmanlaşma vardır.

IRK: doğuştan ya da değişmeyen fiziksel özellikler dolayısıyla kendisini farklı tanımlayan ya da başka gruplar tarafından farklı olarak tanımlanan bir insan grubu. Sosyal olarak fiziksel kriterler temelinde tanımlanan bir grup.

ETNİSİTE: belirli bir insan topluluğunun kendilerini diğerlerinden ayırt eden kültürel pratikleri ve görünüşleri. Etnik grubun üyeleri kendilerini toplumdaki diğer gruplardan kültürel olarak farklı görürler, ve diğerleri tarafından da böyle görülürler. Pek çok farklı özellik etnik grupları birbirlerinden ayırt edebilir ancak en yaygınları dil, tarih ya da soy—gerçek ya da hayali, din, ve süslenme stilleri. Etnik farklılıklar tamamen öğrenilir.

Sosyal Bilimler Okuma Rehberi: Uzun okuma ödevleriyle nasıl başa çıkılır

Herhangi bir sosyal bilimler alanında uzun okuma listesiyle karşılaştığınızda, kapsamlı ve yoğun olarak okumayı öğrenmeniz gerekir; her şeyi kelime kelime ya da satır satır okumak pek pratik değildir. Detaylı okuma ve yorum sosyal bilimler geleneğinin bir parçası olsa da, çoğu zaman bu mümkün değildir, özellikle giriş ve orta düzeydeki genel tanıtım derslerinde. Her satır ve kelimeyi okumaya çalışmak yerine, daha etkili ve verimli bir ders okuması için, aşağıdaki önerileri göze alınız.

- I. **Okumayı haftalar ve aylar için organize edin.** İşlenecek materyale göz gezdirin (ders izlencesi ve ödev verilen kitapların içindekiler bölümü). Dönem için verilen okuma miktarını hesaplayın ve işi haftalık olarak ayırmaya çalışın. Bazı haftalarda daha fazla okuma ödevi olabilir ancak bazılarında da daha az. Ödevler değişse de, çalışmanızı ve temponuzu aynı tutmaya çalışın. Daha az yük olmaya ve daha kolay başa çıkılır hale gelecektir. Ayırdığınız zaman içerisinde yazılı ödevlere vakit ayırmayı ihmal etmeyin (birinci, ikinci, ve üçüncü taslaklar ve aralarda insanların yorumları, yeniden düşünmek ve yeniden yazmak için zaman ayırmayı da unutmayın).
- II. **Her okuma ödevine özeti, önsözü, girişi, ve sonucu okuyarak başlayın.** Genellikle bunlar bir metnin en önemli bölümleridir çünkü yazar çoğunlukla ana tezlerini ve argümanlarını buralarda belirtir. Bununla birlikte, ana temalar ve tezler için verilen kanıtları bulmak için bazen çok dikkatli ve tam bir şekilde metnin ana bölümlerine bakmak gerekir. Sıklıkla, paragrafların ana (ilk) cümleleri yazarın argümanının bağlantılarını sağlar.

Denetimli okuma (bir kitabı ya da makaleyi):

- a. Başlık sayfasına ve önsöze bakın.
 - b. Kitabın genel yapısı hakkında bir fikir edinmek için içindekiler sayfasını inceleyin.
 - c. İndeksi kontrol edin.
 - d. Yayıncının tanıtımını okuyun.
 - e. Önemli bölümlerin açılış ve kapanış paragraflarının özet cümlelerine göz gezdirin.
 - f. Bu konu hakkında ne bildiğinizi düşünüyorsanız onu ifade edin. Ana konular ve anahtar açıklayıcı öğeler olarak neleri görüyorsunuz? Konu hakkında hiçbir şey bilmiyor olabilirsiniz; bu bilgisizliği, sizin aydınlanmanız için yazarın neleri söylemesi gerektiğine dair bir liste çıkarmak için kullanın.
- III. **Okuma ve not alma mekaniği.** Metni okuyun ve sayfa kenarlarına metnin en güçlü noktaları gibi görünen yerlerini belirten notlar alın (post-itler üzerinde ya da başka bir kağıda). Metni bir kez bitirdikten sonra, tekrar geri dönün ve metnin pek çok sayfasını bir kaç sayfaya düşürünceye kadar cümleleri ve paragrafları kendi cümlelerinizle ifade ederek taslak halinde notlar alın. (Esere doğru referans vermeyi unutmayın ki ileride bu notlar ve yeniden yazılanlar doğru bir şekilde referans verilebilsin. Kendinizi intihal yapıyor olarak bulmak istemezsiniz.) Altını çizmeye fazla güvenmeyin. Üstünü çizmeye fazla güvenmeyin. Bu yeterli değildir. Bir metni “bilmek” için onu kendi kelimelerinize, kendi organizasyonunuza çevirmeniz gerekir. Metin, beyninizde çok farklı şekillerde işlenmeli. Altını çizmek pasif bir şeydir ve materyali öğrenmenize yardımcı olmaz.

Analitik okuma:

- a. Kitap ya da makaleyi tür ve konusuna göre tasnif edin. Bu eser hangi paradigma ya da araştırma programına (tür) uyuyor? Bir bütün olarak kitap ne hakkında?
- b. Ana bölümleri kendi sıralarına ve ilişkilerine göre sıralayın, bütünün taslağını çıkardığınız gibi bunların da taslağını çıkarın.
- c. Yazarın çözmeye çalıştığı spesifik sorun ya da sorunları tanımlayın. Yazar hangi sorunu ele aldığını iddia ediyor? Aynı zamanda bu okumanın derse nasıl oturduğunu da düşünebilirsiniz. Neden hoca bu okumayı dersin bu noktasına yerleştirmiş? Ders izlencesindeki konu nedir? Bu okuma, bu konu için nasıl bir cevap ya da bilgi veriyor?
- d. Yazar hangi teorik iddiaları yapıyor? Teorik bir cümle bir ilişki önerir. Örneğin, sapkınlığa dair yapısalcı teoriler, sapkınlığın (açıklanacak olan) toplumun yapısının (bölümlerin organizasyonu) bir sonucu olduğunu söylerler. Diğer bir deyişle, sosyal yapı sapkınlığı üretir.
- e. Kullanılan kavramlar ve değişkenler neler? Anahtar kelimeleri tanımlayarak yazarla tanışın. Argümanın detaylarını bilin. Yukarıdaki örnekte: sosyal yapı nedir? Sapkınlıktan kastedilen nedir? Yapısalcı teorisyenler/yazarlar okuyucunun sosyal yapıdan neyin kastedildiğini bildiğini mi farz ediyorlar? Okumayı anlamak için bunun ne anlama geldiğini bulmanız gerekiyor mu?
- f. Yazarın argümanı/pozisyonu aynı soru ya da âlâkâlî soruları ele alan diğer yazarlarla nasıl karşılaştırılabilir? Benzerlik ve farklılık noktaları nerede?
- g. Yazar hangi normatif iddiaları (değer yargıları) yapıyor? Yazar, okuyucuların hangi değerleri paylaşacağını farz ediyor? Yazarın yaptığı hangi varsayımlara itiraz edilebilir?
- h. Yazarın metodolojisi nedir? (Burada sadece kullanılan metotlarla değil aynı zamanda ima edilen argümanlar ya da hangi metodun daha fazla ya da az uygun olduğuna dair argümanlarla da ilgilenmelisiniz.) Bu okumada ne kanıt olarak görülüyor? Yazarın argümanlarını cümlelerin sıralanışında bularak ya da oradan çıkararak öğrenin.
- i. Yazarın hangi sorunları çözdüğünü hangilerini çözmediğini belirleyin; ve çözülmeyenlere dair, hangilerini yazarın çözmeyi başaramadığını bildiğine karar verin. Yazara katılmıyorsanız, katılmayışınızı hangi temel üzerine oturtuyorsunuz? Yazar bilgi sahibi mi değil, yanlış mı bilgilendirilmiş, mantıksız mı, net mi değil, ya da eksik mi? Adil bir şekilde eleştirin; kişisel fikirler, zevk, ya da tercihe dayalı değerlendirmeler yapmayın. Argüman kendi içerisinde tutarlı mı? Kanıtlar (hem yazarın sunduğu hem de alandaki diğer kanıtlar) argümanı destekliyor mu?

IV. Özet (her hafta teslim edilecek notlar için bu formatı kullanın).

Tam bibliyografik bilgi.

Tez: 1-2 cümle.

Detaylar: 3-4 iyi kurulmuş paragraf.

Temalar: yazarın anahtar kavramlarını tanımlayan ve kullanan 3-4 nokta

V. Sosyal bilimler okumak ve yazmak, okumaları özetlemek hakkında ek bilgi için, öğrencilere Lee Cuba'nın *Sosyal Bilimler Hakkında Yazmak için Kısa bir Rehber*'i, ikinci basıma (New York: Harper Collins, 1992) bakmalarını ve kullanmalarını tavsiye ediyorum. Bu kitabı diğer konular için de faydalı bulacaksınız.

VI. Örnekler

Dersin web sitesine özet yazma ve not alma örneklerini koyacağım.

William Chambliss, “Serserilik kanunun sosyolojik bir analizi” *Sosyal Problemler*, Cilt 12, ss.67-77, Yaz 1964.

A. Chambliss serseriliğin bir suç haline geldiği sosyal koşulları tartışıyor.

(Bu, metnin başlığının yeniden ifadesidir, söylenmesi gerekebilir ancak nasıl, ya da ne zaman, ya da hangi koşullar altında serseriliğin bir suç haline geldiği hakkında hiçbir şey belirtmiyor. Okuyucunun serseriliğin suç haline getirilmesini anlayıp anlamadığını söylemiyor.)

B. Chambliss, sosyal yapıdaki diğer değişiklikler sonucunda serseriliğin İngiltere’de 14. yüzyılda nasıl suç haline geldiğini anlatır.

(Bu, minimal düzeyde bir tarif ve ana teorik öngörüyü, doğru bir şekilde, önerir: kanunun sosyal yapının bir ürünü olduğunu; bununla birlikte, yine de hem okuyucunun sosyal yapı anlayışını hem de Chambliss’in örneğinin âlâkâsını gösterecek yeterli detaydan yoksundur.)

C. Chambliss, İngiliz toplumundaki değişikliklerin, özellikle emek arzındaki düşüşün ve ücretlerdeki artışın nasıl serserilik karşıtı kanunlarla sonuçlandığını anlatır.

(Bu formülasyon İngiliz sosyal yapısındaki spesifik değişiklikleri belirtiyor ancak kanuna yol açan olayların dizisinin tamamını anlatmakta başarısızdır.)

D. Chambliss, İngiltere’de Kara Ölüm sonrasındaki sosyal organizasyondaki değişikliklerin, bunun sonucu olarak emek arzındaki düşüş ve ücretler üzerindeki baskıya, toprak sahibi soylular tarafından karşı koyduklarını ve bu amaçla bir topluluktan diğerine seyahati ve çalışmayı reddetmeyi yasaklayan kanunlar geçirerek emek rekabetini sınırlandırmaya çalıştıklarını anlatır.

(Bu özet, metnin şöyle bir gözden geçirilmesinden fazlasını gerektirir, önemli gerçekleri ve bunların tarihi rollerini belirtir. Aynı zamanda, Chambliss’in argümanını tam olarak anlatmaz.)

E. Chambliss, belirli sosyal durumların suç hukukunun ortaya çıkışını, yorumunu ve uygulanmasını nasıl etkilediğini göstermek için tarihi kaynaklar kullanıyor. Özellikle, İngiltere’de Kara Ölüm sonrasındaki sosyal organizasyondaki değişikliklerin, bunun sonucu olan emek arzındaki düşüşe ve ücretler üzerindeki baskıya nasıl toprak sahibi soylular tarafından karşı konulduğunu bu amaçla bir topluluktan diğerine seyahati ve çalışmayı reddetmeyi yasaklayan kanunlar geçirerek emek rekabetini sınırlandırmaya çalıştıklarını anlatır. Bir sonraki yüzyıl boyunca, emek arzları arttığında ve ücretler düştüğünde, kanun düzenli olarak göz ardı edildi ve uygulanmadı. Bununla birlikte, onaltıncı yüzyıldaki genişleyen ticaret döneminde, serserilik kanunları yeniden dirildi ve malların ve insanların ticari amaçlı transferinin yaygınlaştığı kamusal yollardaki trafiği düzenlemek ve araçları kontrol etmek için yeniden tasarlandı.

(Bu paragraf Chambliss’in genel fikrini özetliyor: kanun belirli sosyal iktidarların bir ürünüdür, özellikle emek ve ticaretin belirli ekonomik şartlarının. Ayrıca, genel noktaların örneklerini de verir. Yazarın genel fikrini ve özel örneklerini aldığı bilgi türlerini de belirtir.)

Peter Conrad, “Hiperkinesis’in bulunuşu: sapkın davranışın medikalleşmesi üzerine notlar,”
Sosyal Problemler, Ekim 1975, ss. 12-21.

A. Conrad, sapkınlığın medikalleştirilmesinin bir örneği olarak hiperkinesisin bulunuşunu anlatıyor.

(Bu, metnin başlığı: söylenmesi gerekir ancak okuyucunun yazarın argümanı ve kanıtlarını nasıl anladığına dair hiçbir şey belirtmiyor.)

B. Conrad medikal bir bozukluk olarak hiperkinesisin bulunuşunun altında yatan klinik ve sosyal faktörleri anlatıyor.

(Bu, minimal düzeydeki açıklama ve başlığın kelimeleri ötesinde bir basamak daha ayırım ya da detayı belirtiyor.)

C. Conrad, hiperkinesisin ne zaman ve neden keşfedildiğine dair bir dizi klinik ve sosyal faktörü anlatıyor.

(Bu, keşfin aşikâr olmadığını, problemli ve açıklanması gereken bir şey olduğunu hissettiren biraz daha geniş bir analiz ya da değerlendirme alanını belirtiyor.)

D. Conrad, bir çocukluk hastalığı olarak hiperkinesisin “keşfinin” zamanlamasını etkileyen ana faktörler olarak ilaç araştırmalarının ve reklamın, hükümetin harekete geçmesi için ebeveynlerin ve profesyonellerin yaptığı lobiciliğin rolünü anlatıyor.

(Bu, metnin şöyle bir gözden geçirilmesinden fazlasını gerektirir, ve önemli gerçekleri, ve bunların hiperkinesisin medikal bir bozukluk olarak “keşfindeki” ya da “yaratılmasındaki” tarihi rollerini belirtir.)

Peter Conrad, “Hiperkinesis’in bulunuşu: sapkın davranışın medikalleşmesi üzerine notlar,” *Sosyal Problemler*, Ekim 1975, ss. 12-21.

Bu makale (1) çocuklarda belirli davranış formlarının nasıl medikal bir problem olarak tanımlanmaya başladığını, (2) hiperkinesisin “keşfinden” beri nasıl tıbbın sosyal kontrolün baş aktörü haline geldiğini anlatıyor.

Keşfi, (1) teşhis ve tedavinin kökeni ve (2) bu davranışı gösteren çocukların tanımlanması olarak tanımlar.

Bölüm I, hiperkinesis 1960larda neden popüler oldu; hiperkinesisin “keşfini” hazırlayan klinik ve sosyal faktörlerin bağlamını sunar.

Medikal teşhis kategorisi sunar: minimal beyin bozukluğu, hiperaktif sendromu, çocuklukta hiperkinetik sendromu ve pek çok başka terim. Genellikle aşırı motor aktivitelerine, kısa dikkat süresine, huzursuzluğa, yerinde duramamaya, sallanan ruh hallerine, sakarlığa tekabül eder. Oğlanlarda kızlara göre altı kat daha fazla yaygındır. Sonra da bu davranış kombinasyonunun nasıl medikal bir sendrom olarak tanımlandığını açıklar.

a) klinik faktörler; 1930’dan 1950lere kadar tıp dergilerindeki amfetaminin belirli davranışlar ve öğrenme bozuklukları gösteren çocuklar için paradoksal sonuçları olduğuna dair tek tük referansı anlatır. 15/30 çocuktaki pozitif sonuca dikkat edin. Tıp literatürü, organik bir sebebe dair emin değildi ve farklı semptom grupları vardı. 1957’de Laufer hiperkinetik dürtü bozukluğu olarak tanımladı, adlandırdı ve kategorize etti, açık bir şekilde organize sebebe benzer bir şekilde (hâlâ organik sebep olarak adlandırmıyor). 1966’da ABD Özel Kuvvetleri minimal beyin zararı terminolojisinde karar kıldı. O zamandan beri, bu ana teşhis etiketi oldu.

1950lerin ortasında, istenmeyen yan etkileri olmadan amfetamin özellikleri içeren Ritalin adlı yeni ilaç geliştirildi. 1961’de FDA (Food and Drug Administration/ Gıda ve İlaç Dairesi) çocuklarda kullanımını onayladı. Ritalin üzerinde pek çok çalışma, seçilen bir tedavi oldu. 1960’tan beri hiperkinesis hakkında daha fazla araştırma, ortalama $\frac{3}{4}$ ilaç kullanımı, 1967’den önce literatür referanslarının yokluğu, 1970’de her yıl 40’dan fazla. 1975’lere gelindiğinde, çocuklar arasında teşhis edilen en yaygın psikiyatrik bozukluk.

b) sosyal faktörler:

İlaç devrimi: ilaç araştırmalarının ve sosyal, zihinsel sorunlar için terepatik olarak ilaç kullanımının kabul giderek kabul edilir hale gelmesinin rolünü belirtir. Hiperkinesisin keşfi için merkezi. İlacı kullanmanın pozitif sonuçlarına dair medikal mesleğine yönelik fazlasıyla reklam.

Hükümet eylemi: bu davranışların medikalleştirilmesini onlar da desteklediler, çocukların aktivite sendromlarını SADECE doktorların teşhis ve tedavi etmelerini önerdiler.

Bölüm II. (Sapkın) davranışın medikalleştirilmesinin sonuçları:

a) Sapkın davranış nasıl medikal bir problem olarak kavramsallaştırılır? b) Neden bu o zamanda meydana geldi? c) yansımaları?

Hiperkinesisin keşfedilmesinden önce bozuk olarak görülen davranışı farz edin. Bazen duygusal olarak rahatsız terimi kullanılır, aile ve okul bağlamında ele alınır

nasil medikal bir konu haline geldi:

bozukluk kavramsallaştırılmadan çok önce tedavinin varlığı
sadece 1950’de hem tedavi hem de isim/etiket mevcut
çocuk psikiyatrisine artan ilgi ve ilaç devrimi uygun zemini hazırladı
tıp mesleği dışındaki aktörler önemli ahlâki girişimcilerdi: ilaç şirketleri
ve öğrenme güçlüğü olan çocuklar için olan dernekler
sonuçları: basit tedavi, bazen müthiş sonuçlar
ebeveynlerin suçluluğunu ortadan kaldırır (hatayı ortadan kaldırır)
ceza gerektirmeyen kontrole izin verir
bazen sınıf içi performans yardımcı olur
çocuklar mucizevi ilaçları severler
muhtemelen azalan damgalanma hissinden yararlanma

Bölüm III: Sapkın Davranışın Medikalizasyonu

Kısa bir tarih, neden bunun ortaya çıktığı, aynı soruları daha geniş bir tarihsel çerçevede sorar

- (1) pek çok bilimsel araştırma
- (2) sapkınlığın kavramsallaştırılmasında ve kontrolüne dair hümanist eğilimle ilgili olarak ilaç teknolojisinin kullanımı, artık günah değil, ya da zayıflık, bir hastalık, rahatsızlık
- (3) uzman kontrolü problemi, sosyal hayatın giderek daha fazla uzmanların alanına çekilmesi, demokratik olmayan, katılımcı olmayan, sıradan insanların tartışabileceği kamusal alandan çıkarılması
- (4) medikal kontrol başka bir şekilde olamayacak bir şeye izin verir. Örneğin, psikocerrahi
- (5) kolektif/sosyal sorunun bireyselleşmesi (örneğin, davranışı yaratabilecek sosyal şartlar, örneğin, uyarıcı, yiyecek, fiziksel aktivite eksikliği)
- (6) sapkın davranışın politika dışına çıkarılması